

© NELE KEMPEEERS

“HET RAS Kiest DE FOKKER”

In deze reeks gaan we op zoek naar de oorsprong, de huidige situatie en de toekomst van het Piétrainras. De Vlaamse Piétrain Fokkerij (VPF) is daarbij een stop die we niet konden overslaan. VPF moderniseerde met succes haar werking, maar ziet nog heel wat uitdagingen, zowel voor zichzelf als voor de sector. – Nele Kempeneers

Misschien moeten we starten met het verklaren van de titel van dit artikel? ‘Het ras kiest de fokker en niet omgekeerd’ was een uitspraak die Jürgen Depuydt van VPF deed in een poging de Piétrainfokker te omschrijven. “Piétrain is een ras met specifieke eigenschappen, en dat vraagt een minstens even specifieke fokker”, zegt Jürgen. “Het ras heeft voordelen die anderen niet hebben, zoals het zachte karakter en de bespiegeling die zorgt voor een uitstekende karkaskwaliteit. Maar het ras heeft ook specifieke eigenschappen waar je als fokker moet mee kunnen werken, zoals de stressgevoeligheid en minder optimale moedereigenschappen. Een typisch Belgisch kwaliteitsproduct dus, maar met uitdagingen die de expertise vragen van fokkers met een uitgesproken, eigenzinnig karakter.”

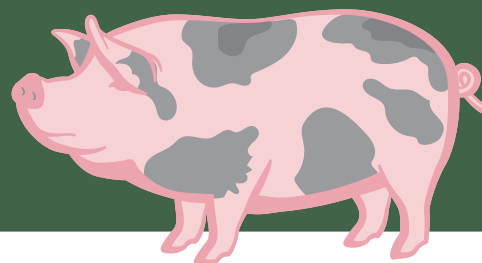
Inzetten op transparantie

VPF werd begin 2015 opgericht door een statuutwijziging in het Vlaams Varkensstamboek (VVS). Het doel van hervorming was de fokkerij van het Piétrainras een boost te geven door onder andere meer variatie in de genetica te brengen en een objectieve en transparante fokkerij te

.....

Reeks: heden en
verleden van de Piétrain

.....

ontwikkelen. Vandaag worden alle beren die ingezet worden in de fokkerij en KI-centra afgetest in nakomelingenonderzoek. Dit onderzoek is zeer zinvol voor de varkenshouder. Hierin worden de betere beren aangeduid tot predikaatberen. De beren die onder het gemiddelde scoren worden vervangen. Daarnaast worden deze data uiteraard allemaal gebruikt in de fokwaardeschattingen. “Met de nadruk op schattingen, want we kunnen natuurlijk niet met zekerheid zeggen hoe alle nakomelingen in de praktijk zullen presteren”, vult Chris Dhondt, manager van VPF, aan. “Maar onze gegevens worden met de dag betrouwbaarder. Fokkers zijn vrij in hun berenkeuze, maar beren met goede

indexen zijn gewild! Als de fokker hier niet aan wil meewerken betekent dat beren met lagere indexen, maar dan voelen ze ook snel hoe gewild deze genetica is.” Niet alle VVS-leden waren blij met die nieuwe vorm van transparantie en objectieve vergelijking tussen de verschillende beren. “Er zijn ten tijde van de hervorming naar VPF een aantal leden afgehaakt. Maar we zijn blij met ons huidige ledenbestand en hun motivatie”, zegt Jürgen.

Beter saldo per varken

Uit de selectiemesterij worden de beren die het beste scoren op groei, voederconversie en karkaskwaliteit predikaatberen genoemd. Optimal met focus op groei,

Premium met focus op karkaskwaliteit. Deze beren hebben een bewezen meer-opbrengst per varken van ongeveer 3,5 euro ten opzichte van het gemiddelde. VPF is de enige die dit vandaag aanbiedt”, zegt Chris. “Door de nakomelingen van de beren te testen maak je de resultaten zeer betrouwbaar.” Onlangs kwam ook ILVO voor het eerst naar buiten met de resultaten van haar onafhankelijke testwerking van eindberen. Hiervoor stellen voorlopig enkel VPF en Ra-Se Genetics en AWE beren ter beschikking. “Wij zijn niet bang om onze dieren in een onafhankelijke benchmark te laten testen”, zegt Chris. “En voor de varkenshouder geeft het een mooi beeld wat hij van deze beren kan verwachten.”

Dalend aantal fokkers

Vandaag telt de ledenlijst van VPF 28 fokkers en 18 KI-centra. Een aantal dat de komende jaren waarschijnlijk zal dalen. “Er zijn heel wat fokkers die zeer veel expertise hebben maar een beetje blijven hangen in het oude ideeëngoed, die niet meegaan in het nieuwe verdienmodel”, zegt Chris. “Vaak is ook opvolging een probleem, waardoor deze bedrijven eruit gaan.” Met dat nieuwe verdienmodel bedoelt VPF haar Business Innovation Model, waarvan de vervangingspremie een voorbeeld is. Zo worden KI-stations aangemoedigd om een beer die niet voldoet in de selectiemesterij te vervangen door een beloftevolle beer, met de premie als extra motivatie. De focus is ook verschoven van berenverkoop naar spermaverkoop. “Maar begrijp ons niet verkeerd. Het feit dat we vooruitgang en het nieuwe verdienmodel stimuleren wil niet zeggen dat we fokkers of KI-centra met een andere manier van denken liever kwijt dan rijk zijn”, verduidelijkt Jürgen. “Andere meningen zijn een verrijking voor de organisatie. Daarnaast zijn ze ook erg waardevol om de genetica-poel van de Piétrain zo divers mogelijk te houden. Iedereen wil werken met de beste beer, maar dat verarmt de verscheidenheid van bloedlijnen. Daarom hebben we er niets op tegen dat een enkeling ook eens buitenlands bloed gebruikt in de Belgische fokkerij. Het vraagt natuurlijk heel wat lef om aan de slag te gaan met buitenlandse lijnen, want je krijgt naast positieve kenmerken ook minder gewilde eigenschappen mee, maar je kan wel een nieuwe bloedlijn creëren die je met wat geluk positief kan inzetten.” Ook Chris Dhondt ziet een daling van het aantal fokkers niet als een

onoverkomelijk probleem, zolang het aantal zeugen op peil kan worden gehouden.

Karkaskwaliteit meer ondersteunen

“De wereld is een dorp geworden en de consolidatie van de varkenssector is daar een voorbeeld van”, zegt Chris. “De fokker kan een uniek, hoogwaardig product afleveren. Het slachthuis is hier blij mee, maar wil er geen meerprijs voor geven. We gaan dus steeds meer naar

goed verkopen, ondermijnen we op termijn onze exportpositie”, denkt Chris.

Vraag naar vetter vlees

Wat met de groeiende vraag naar vettere vleessoorten, die meer smaak zouden hebben? “Het is een mythe dat je Piétrain zou moeten kruisen met een ras als Duroc om meer intramusculair vet te bekomen”, zegt Jürgen. “In recente uitsnijproeven gekoppeld aan onze selectiemesterij behalen we vetpercentages

1 Jürgen, Steven en Chris poseren op de ingebouwde weegschaal. Het gewicht op het scherm laten we niet in beeld. 2 Er werd geïnvesteerd in een voederinstallatie die heel precies verschillende producten kan afmeten en mengen. 3 Er werd gekozen voor een combinatie tussen deur- en vloerventilatie.

conformiteit.” Kan onze Belgische Piétrain zijn Franse en Duitse neefjes nog de baas? “Zonder twijfel”, bevestigt Chris. “Op vlak van groei hebben we een mooie inhaalslag gemaakt, maar vooral ons uitsnijrendement is gewoon door niemand te evenaren. Dat is een van de verdiensten van VPF geweest.” België is voor 260% zelfvoorzienend, dus de export van varkensvlees is cruciaal voor het voortbestaan van de sector. “Op vlak van prijs kunnen we niet concurreren, dus we moeten alles halen uit de karkaskwaliteit en uitsnijrendement. Dat is iets waarvoor voor mijn part heel wat meer promotie mag gemaakt worden. Door te denken dat we met minder goede varkens net zo

van 3%, wat meer dan voldoende is. Een verklaring hiervoor is het feit dat we onze biggen en vleesvarkens rijker voederen om de optimale capaciteit van elk varkens te kunnen meten. Hierdoor krijgen wij misschien iets meer uitsplitsing, wat aftoppen van de varkens vraagt, maar het is dus zeker niet zo dat Piétrain niet geschikt is om voldoende intramusculair vet te behalen. Je hoeft enkel het voeder aan te passen. Daarnaast merken we de huidige trend om de hybridezeugen steeds meer te selecteren op voederconversie en te kiezen voor een drogere zeug, terwijl je met een vettere zeug net heel wat voordeel kan halen zoals betere moedereigenschappen. Voldoende spek

op de zeugen houden blijft dus belangrijk, in tegenstelling tot inzetten op vettere beren.”

Werk aan de winkel

2016 was het jaar waarin VPF haar eigen werking onder handen nam en de stap zette naar meer digitalisering. Die oefening is tot op zekere hoogte geslaagd. Alle gegevens van geboorte tot slacht worden digitaal opgeslagen en verwerkt. Enkel het manueel toedienen van een kloppnummer kon nog niet vervangen worden door een andere oplossing om het dier ook tot in de slachterij te kunnen volgen. Vandaag worden er om de twee maanden fokwaardeschattingen openbaar gemaakt, maar het streefdoel is om dit maandelijks te doen. Ook de vraag of prijskampen nog passen in die moderne filosofie van VPF dringt zich op. “Die vraag stellen wij ons ook”, zegt Chris. “Langs de ene kant blijft het fysiek naast elkaar zien van dieren de enige manier om ze te kunnen vergelijken en heeft het dus zeker zijn waarde. Langs de andere kant merken we dat de belangstelling sterk gedaald is. Hoewel er nog nooit een opstoot is geweest van PRRS of een

andere ziekte na een prijskamp, zit de bekommernis voor ziektedruk daar zeker voor iets tussen. Bovendien is het groten-deels een beoordeling op het exterieur, wat niet wil zeggen dat die beer ook goed zal scoren in de selectiemesterij. Prijskampen hebben het ras groot gemaakt, maar we bekijken of er alternatieven zijn die meer aansluiten bij de moderne varkenssector.”

Selectiemesterij in Maaseik

Voor de selectiemesterij van de biggen ging VPF recent in zee met Steven Broeckx uit Maaseik. In januari 2017 werden hier de eerste vleesvarkens op transport gezet naar het slachthuis. De stal, die pas gebouwd werd in 2011 en plaats biedt aan 2470 vleesvarkens, wordt vandaag volledig gebruikt voor de selectiemesterij van VPF. “De samenwerking verloopt heel goed”, zegt Chris Dhondt. “We wilden graag onze krachten bundelen met Steven omdat hij zeer sterk is in het cijfermatige en erg precies werkt.” Ook Steven ziet heel wat voordelen: “Op deze manier kan ik een mooie meerwaarde creëren met een relatief klein aantal dieren. Met VPF weet ik ook dat ik een

betrouwbare partner heb voor een lange-termijnsamenwerking.” De stal is zo ingedeeld dat er per hok 13 vleesvarkens zitten, per twee hokken van één vaderbeer. Elke twee weken worden er dieren geleverd afkomstig van de familie Aerts in Dilsen, waar de inseminaties gebeuren. De biggen zijn ongeveer 70 dagen oud als ze in Maaseik aankomen. Hoewel er een aantal aanpassingen moesten gebeuren, was de stal van Steven al sterk geautomatiseerd voor de selectiemesterij van start ging. Zo gebeurt de voedersamenstelling automatisch en kan er per hok ingesteld worden hoeveel en welke voedersamenstelling er nodig is. Die foutenmarge bedraagt vandaag 100 gram voeder per gift. Precisie is noodzakelijk om de voederconversie van de vleesvarkens te kunnen vergelijken. Bij de bouw van de stal koos Steven voor een combinatie van kanaal- en deurventilatie om temperatuurschommelingen te beperken, wat een goede invloed heeft op de ziektedruk in de stal. Een laatste noodzakelijke investering was het weegplatform, waarop dertien dieren tegelijk gewogen kunnen worden. ■